

OBYCZAJNOŚĆ (16) *sb f*

Oba o prawdopodobnie jasne (tak w obyczaj oraz -ość); a (12), ą (1) BiałKaz.

sg N obyczajność (12). ◇ G obyczajności (2). ◇ I obyczajnością (1). ◇ L obyczajności (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Zachowanie zgodne z dobrymi obyczajami; dobre maniery, wytwomość; szlachetność; delikatność, skromność; uprzejmość; civilitas, elegantia, urbanitas Mącz, Cn; disciplina BartBydg; decorum, modestia, mores, morum praestantia, pudor, temperies morum Mącz; comitas Calep: commoditas, mores gratissimi a. humanissimi, a. modestissimi, a. suavissimi, morum civilitas, virtus Cn (15) : BartBydg 195; De civilitate morum scripsit Erasmus, o obyczajach y o obyczajności pisał Erałmus. Mącz 55a; Mores in plurali, Obyczajność. Dobre obczáye. Mącz 233c, 55a, 228d, 329c, 364c, 419c (10); Calep 220a.*

W połączeniach szeregowych (2): Mącz 79d; Ziednał mu tedy pirwłzam żonę/ Elżbietę [...] Białam głowę wielkiej pobożności/ cudności/ y obczáyności. BiałKaz 14v.

Szereg: »obyczajność a foremność« (1): Urbanus sum, Obczáyność á foremność w rzeczy. Mącz [18]b.

2. *Właściwość, jakość (1) : Qualitas, yakosc, secundum quam dicuntur quales, ut albedo, nigredo, iakosc, obiczaynosc BartBydg 128.*

Synonimy: 1. foremność, ludzkość, skromność, sromieźliwość, szlachetność, uczciwość, układność, wdzięczność, wstydlivość; 2. jakość.

Cf NIEOBYCZAJNOŚĆ, OBYCZAJ